

Továbbképzéseinkről

Egyesületünk célja a környezeti nevelés módszertanának fejlesztése, a környezeti nevelők ilyen irányú segítése, a környezeti tudatosság, tudás, attitűdök, készségek és részvétel igényének kialakítása, erősítése. Ennek érdekében egyesületünk egyik alapvetően fontos tevékenysége – többek között – a továbbképzések szervezése.

Az általunk vezetett továbbképzéseknek már a kezdetektől vannak szinte elmaradhatatlan szemléleti és módszertani jellemzői. Pl. a résztvevők tevékeny részvételére való törekvés (interaktivitás, résztvevő-központúság); az előadások arányának csökkentése a csoportmunka javára; a résztvevők tartalmi és lelki előkészítése előzetes feladatok adásával; az egymástól tanulás; törekvés arra, hogy a kiadott feladatok (pl. a záródolgozatok) témája a készítő mindennapi pedagógiai gyakorlatában is hasznosítható legyen stb.

Ezeknek a céloknak és alapelveknek igyekeztek megfelelni az alábbi (nagyjából időrendben felsorolt) továbbképzések:

Környezeti nevelés a múzeumban

1994 őszen – több szervezettel együttműködve – pedagógusok és közművelők számára tartottunk a környezeti nevelés múzeumi lehetőségeiről továbbképzést. Anyaga kiadványban is megjelent.

Interaktív módszerek az oktatás folyamatában

A Magyar Természettudományi Múzeummal együttműködve 1996-ban ezzel a címmel és tartalommal tartottunk továbbképzést.

Környezeti nevelési szakértői képzés

A Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium megbízásából tanúsítvány kiadásával végződő továbbképzést tartottunk 1997. augusztus 26-28-án Tokajban 18 országos közoktatási szakértő számára azzal a céllal, hogy ezek a szakértők környezeti nevelési szempontból is szakszerűen tudják elbírálni a közoktatási dokumentumokat.

A továbbképzés a háromnapos műhelyen túl egy szakértői „próba-vélemény” elkészítését, majd annak vizsgabizottság előtti megvédését is magába foglalta.

Környezeti nevelés és állampolgárság

1997-ben Pécsen – a Field Studies Councilal együttműködésben – tartottunk továbbképzést, melynek az volt az alap gondolata, hogy a felelős állampolgárrá nevelés egyben környezeti nevelés is.

Cselekvő környezeti nevelés

Ezt a 30 órás továbbképzést a Janus Pannonius Tudományegyetem PMMFK Pedagógia Tanszéke alapította, s mi velük együttműködve valósítottuk meg az egyesület tagjai számára Dévaványán, 1998 augusztusában.

A továbbképzés tartalmi csomópontjai a következők voltak: hatékony tanulás, együttműködés, állampolgári felelősség, tantárgyközi tanulásszervezési formák, projekt-gondolkodás, helyi értékek. Érdekessége volt, hogy jelentkezést csak párosával fogadtunk el oly módon, hogy egy „öreg” tag hozzon magával egy „kezdőt”.

Továbbképzések az EE-TIPs projekt keretében

1997 és 2000 között egyesületünk vezetésével futott az EE-TIPs program. Ennek keretében többféle továbbképzést is tartottunk a projektben résztvevő 23 szervezet képviselői és pedagógusok számára is. Ezek részleteit ld. az EE-TIPs projektről szóló beszámolóban!

Tantervkorrekció és környezeti nevelés

Ennek a továbbképzésnek az aktualitását az adta, hogy az iskolák a 130/1995.(X. 26.) kormányrendelet és a Nemzeti Alaptanterv nyomán elkészítették a helyi tanterveiket, ám ezek a helyi tantervek a környezeti nevelés szempontjából elég vegyesre sikerültek. Ezért fontos és aktuális volt ezen a téren a pedagógusok továbbképzése.

A továbbképzést az Öko-Fórum Alapítvánnyal együtt hirdettük meg, támaszkodva az ő svájci kapcsolataikra és tapasztalataikra. 1998-99-ben Tokajban, majd 1999-ben Nagykanizsán rendeztük meg, ezeken összesen mintegy 60 fő vett részt. Jellegzetessége volt, hogy a szaktanárok többnyire magukkal hozták az igazgatójukat, valamint egy érdeklődő szülőt is. 2000-ben akkreditáltattuk ezt a 60 órás továbbképzést. 2004-ben – az erdei iskolai módszerekre koncentrálva – két ízben tartottuk meg: Gödön (15 fő) és Nagykatán (13 fő). Kellő odafigyeléssel jóval többször is megtarthattuk volna; vagyis nem használtuk ki eléggé a benne rejlő lehetőséget. Az alapítási és indítási engedély már lejárt; a továbbképzést jelen formájában nem érdemes újra engedélyeztetni.

Az igazgatók zöldítése

A Soros Alapítvánnyal együttműködve 1999-ben 3 alkalommal (Érden, Tokajban és Nagykanizsán) tartottunk „zöldítő” továbbképzést iskolák igazgatóinak a következő gondolatból kiindulva: az iskola vezetőségének hozzáállása alapvetően meghatározza, hogy a tanárok környezeti nevelési szándékai, kezdeményezései sikerre futnak-e vagy vakvágányra.

Az iskola szerepe a helyi fenntarthatóság védelmében

Ez a továbbképzés abból a gondolatból nőtt ki, hogy egy kisebb településen az iskola lehet az a szellemi műhely, amely segítheti a helyi természeti és kulturális értékek feltárását, megismertetését, megőrzését, s ezen keresztül a fenntarthatóság tanulását. Erre a feladatra felkészítő továbbképzéseket szerveztünk a monostorapáti iskola szinte teljes tantestülete számára 2000-ben és Nagyvázsony iskolája számára 2003-ban.

Emberi kapcsolatok a környezeti nevelésben

A több fordulót megért, úttörő, a minket körülvevő társadalmi környezettel való kapcsolatunk hatékonyabb kezelését célzó képzési formát lásd külön fejezetben.

Nagyszülők környezeti nevelése

A továbbképzés alapgondolata az volt, hogy a gyerekek sok időt töltenek a nagyszüleikkel, ezért az ő környezeti kultúrájuk meghatározó lehet az ifjúság szemléletének alakításában. A továbbképzés célja kettős volt: egyrészt – a lehetőségekhez mérten – formálni a nagyszülők környezeti szemléletmódját; másrészt megtanulni tőlük mindazt, ami a környezetbarát életmód elsajátításához segítség lehet.

Ezt a továbbképzést két alkalommal tartottuk meg: 2002-ben Dévaványán (10 fő), 2004-ben Tiszadobon (14 fő). A továbbképzés magvát a környezettel kapcsolatos (nép)hagyományok megismerése, felelevenítése, a kézműves mesterségek, a játék és a mese szerepe, a környezetbarát ételkészítés – és általában az emberi kapcsolatok – témakörei képezték.

Erdei Iskola Továbbképzők Képzése

Az OM Alapkezelő megbízásából (a KöNKoMP-pal együttműködve) két napos műhelymunkát szerveztünk Gödön, 2004 júniusában az erdei iskolázáshoz kapcsolódó pedagógus-továbbképzők (12 fő) számára.

A műhely „képzők képzése” típusú tréning formájában zajlott le. Célja az volt:

1) a résztvevők saját élményt szerezzenek a résztvevőközpontú képzésről,

- 2) fejlődjenek kompetenciáik a továbbképzések tervezése, szervezése, változatos módszerek használata terén,
- 3) gazdagodjon az erdei iskolával kapcsolatos módszertani repertoárjuk.

Iskolánk zöldítése

Ezzel a 30 órás, 2005-ben akkreditált továbbképzéssel segítséget kínálunk azoknak a kollégáknak, akik szeretnék iskolájuk életét minél inkább környezetbaráttá tenni, de törekvéseiket külső-belső, objektív vagy szubjektív akadályok nehezítik. A továbbképzés szerves része az egyesület *Iskolazöldítés* programjának, amelynek keretében pl. az *Iskolánk zöldítése* c. könyv is megjelent. Erre a könyvre támaszkodik a továbbképzés is.

A továbbképzés tartalmi csomópontjai a következők:

- 1) a környezeti nevelés általános céljai, tartalma eszközei, módszerei,
- 2) az iskolai környezeti nevelési program fejlesztésének módja,
- 3) egy „zöld” iskola kialakításának módja (ideértve minden tanítási és életszervezési kérdést);
- 4) a projekt pedagógiai alkalmazása,
- 5) a lehetséges partnerek együttműködését segítő módszerek.

Ezt a továbbképzést 2004-ben Pécsen már megtartottuk (30 fő számára), és úgy tervezzük, hogy 2007-ben és az azt követő években több alkalommal is megtartjuk.

A továbbképzés egy nagyobb törekvésünk, az *iskolazöldítés* szerves része. Erről külön fejezetben is szólunk.

A fejlődő országok fiataljairól magyar fiataloknak - fiatalok által

Az Európa Tanács Észak-Dél Központjának (North South Centre, NSC) a HUN-IDA Magyar - Nemzetközi Fejlesztési Segítségnyújtási Közhasznú Társaság által kezelt pályázatára beadott nyertes továbbképzés volt. A pécsi Zöld-híd Alapítvánnyal közösen valósítottuk meg.

A projekt célja az volt, hogy a pedagógushallgatókat szakmailag és módszertanilag felkészítse arra, hogy képesek legyenek a fejlődő világról – különösen az ottani fiatalok helyzetéről és a környezeti fenntarthatóságról – tanult információt és módszereket hatékonyan továbbadni társaiknak, akikkel együtt foglalkozásokat, illetve osztályfőnöki órákat tartanak középiskolákban és az általános iskolák 7. – 8. évfolyamain.

A továbbképzésen 18 fő környezettan szakos pedagógushallgatót (Budapest, Szeged, Pécs, Eger, Szombathely, Nyíregyháza – 6x3 fő) készítettünk fel egy négynapos „képzők képzése” típusú tréningen a téma oktatására. A képzéshez készült egy 20 oldalas módszertani kiadvány, melyet az MKNE honlapján is közzé tettünk, hogy mások is használhassák.

Cornell-tréning

Egyesületünk meghívására Joseph Cornell, a neves amerikai környezeti nevelő 2006. júliusában 2 egynapos és 1 kétnapos továbbképzést tartott Gyűrűfűn a környezeti érzékenység és környezeti nevelés fejlesztésére. Ezeken összesen 40 fő vett részt.

Mindezekon túl egyesületünkben vagy társszervezésünkben számos továbbképzésként is felfogható rendezvény, konferencia, találkozói zajlott.

Victor András